

Távcsőkészítés

Áprilisi jótanácsok távcsőépítőknek

Ha valaki felnéz tiszta időben a szép, csillagos éjszakai égboltra és elhatározza, hogy amatőr csillagász lesz, annak sokmindent fel kell készülnie. Ezekre a dolgokra szeretném felkészíteni kedves és meglehetősen elszánt amatőrtársaimat! Keveseknek adatik meg az a lehetőség, hogy a fent említett elhatározással belépjen a Zeiss-, esetleg a Questar-márkából, és ott szíve szerint megrakodva távcsővel és alkatrészekkel kezdjen neki az amatőrmunkának! Akik nem így tesznek, azok vannak többen. Ezek, szegények, a jól bevált módszer szerint előveszik a szakkönyveket, melyekre az jellemző, hogy egyik jobb, mint a másik. (Mindenesetre a legdrágább a legjobb!) Mire az amatőr átrágtta magát rajtuk és kellőképpen kialakultak a zavarosnál zavarosabb elképzelések, nekilát a munkának. Természetesen mindjárt a legnagyobbat akarja elkészíteni, azzal a felkiáltással, hogy a látvány minden szenvedésért kárpótolja majd. Nos, elmesélhetem, hogy ez utóbbi a valóságos látvány kőbét képezi!

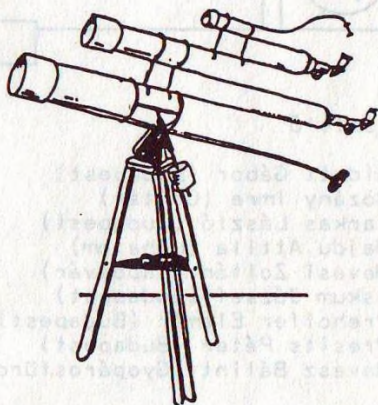
Mind ezek után hozzá lehet látni a munkához — ehhez kell egy műhely, amit a lakás bármely részéből ki lehet alakítani (padlás, pince, fürdőszoba, hálószoba, előszoba, WC stb.). Nagyon fontos még az elsősegély felszerelés. Az optikai munkákhoz szurok, cériumoxid, porok és különféle idegnyugtatók szükségesek. Az optikai csiszoláshoz használt anyagoknak (pl. szurok v. cériumoxid) az az érdekes tulajdonságuk is megvan, hogy egy idő után mindenhol megjelennek a lakásban, az ágylepedőn, a perzsaszőnyegen vagy éppen a csilláron! Ezért ajánlatos a családot, a feleséget eltávolítani (esetleg elválni) még a munka megkezdése előtt. Érdemes még a különféle vallásokat kellőképpen tanulmányozni, ugyanis távcsőépítés közben fentiek ismeretében sokkal változatosabban lehet majd káromkodni.

Ezek után el lehet menni üvegkorongot keresni nagyteljesítményű reflektorunkhoz. Ugyanis a Magyarországon működő üvegyárak sokféle méretű és színű üvegkorongot öntenek száналomból, direkt amatőröknek. Ezekre a korongokra az jellemző, hogy változatos átmérőjű buborékokkal vannak telítve (melyek akkor pattannak szét, amikor az utolsó polírozás folyik!). Ami még figyelemre méltó, az a kiugróan magas hőtágulási együtthatójuk. Ez a tulajdonság lehetővé teszi az amatőr csodálkozó tekintete előtt azt, hogy gondosan elkészített tükre félóránként más-más felületet produkáljon, ezáltal messze elkerülje az ideális felületet. Néhány vállalkozó kedvű amatőr a fent említett anyagból még Cassegrain-rendszert is épített, amire az a jellemző, hogy háromszor rosszabb képet ad, mint a hagyományos rendszerek.

Nos, miután ezzel elkészültünk, nagy műgonddal elkészített tükrünket csomagoljuk be, majd hónunk alá csapva gyalogoljunk fel a Margit-hídra, és

a korlátnak háttal állva, egy erőteljes mozdulattal a fejünk felett hajítsuk el hátrafelé (nehogy más amatőr megtalálja!).

Mindezek után kellő tapasztalattal felvértezve, megkezdhetjük a koplalást annak érdekében, hogy egy megfelelő gyári optikához jussunk. Hogy ez eredményes legyen, ajánlatosak a különböző joga-tanfolyamok, keleti filozófiák és megfelelő mennyiségű infúzió időben történő alkalmazása. Amíg az optikára várunk, neki lehet állni a távcsőállvány elkészítéséhez. Ez lényegesen könnyebb feladat, mert egy jó távcsőállvány kis átalakítással elkészíthető versenybicikliből, orvosi röntgenkészülékből, cséplőgépből, és kellő leleményességgel MIG-21-es vadászrepülőből is.

De ne feledkezzünk meg a most annyira divatos Dobson-féle rendszerről sem, ami lényegesen olcsóbb, mint a fent említett megoldások! Itt arról van szó, hogy bármilyen méretű távcső elkészíthető a kellő méretű fatubusból. Ehhez rendkívüli módon alkalmas pl. egy hármasszekerény, melyet leválasztva és a hiányzó oldalt pótolva kész a tubus, az alsó cipőtartó fiók kiválóan megfelel tükrőtartónak így főoptikánk igen gyorsan ki- és beszerelhető. Azonban ha nyílt összejevetelen veszünk részt imígyen épült távcsövünkkel, ügyeljünk arra, hogy a szabadban véletlenszerűen elhelyezett tubust ne hagyjuk függőleges helyzetben, nehogy a sok kószáló, illemhelyet kereső amatőrtársunk félreértse műszerünk rendeltetését.

A nagyobb méretekben gondolkozó amatőrök számára természetesen a fenti megoldás már kevés, ezért ajánlhatók tubusnak az egyszerűbb, fából készült hétvégi házak, esetleg nyitható tetővel ellátva. Ezek használat után visszaadhatók a tulajdonosnak. (A tükröt ne felejtsük el kivenni belőlük!) Mindezek után ha főműszerünkbe pillantva úgy látjuk, hogy a Szaturnusz leginkább a Bohr-féle atommodellre hasonlít, ne keseredjünk el, használjuk nyugodtan a keresőtávcsövet, mert lehet, hogy abban több örömink lesz.

Jó észlelést a saját készítésű távcsövekkel!

MOGYORÓSI IMRE

KEDVEZMÉNYES FUJI-FILMEK! Lejárt szavatosságú, de hűtőben tárolt érzékeny Fuji filmek vásárolhatók ill. megrendelhetők a következő címen: IPPON Kft., Fuji Stúdió, 1105 Budapest, Szt. László (volt Pataki I.) tér 6. 1600D dia (36 képes) ára: 320 Ft, 1600SHR negatív (36 képes) 270 Ft, (24 képes) 220 Ft.

GYŰJTŐK FIGYELMÉBE! A Csillagászati évkönyv régi kötetei megvásárolhatók a budapesti Planetárium körfolyosóján, vadonat új állapotban! Minden csillagászat iránt érdeklődő figyelmébe ajánljuk ezt a lehetőséget!